

خویندنه وهی ئیستا، نووسینی میژوو:

بیر و بهرنامه بو کوردستان

نووسینه کوردییهکانی کهمال میراودهلی

له دهروهی ولات 1984-1998

ئهم بانگهوازهم بو بهستنی کۆنگرهیهکی پانکوردستانی سهرانسهری له حوزایرانی 1984 دا بو ههموو سهروک حیزبهکان نارد. له ژماره دووی گوڤاری ههلویت دا 1984 بلاو کرایهوه. ئهو کات گهرمه شهری ئیراق و ئیران بوو. ههل و مهرج بو کۆنگرهیهکی ئاوا ههم زور له بار بوو، ههم زور چاره نووسساز و پویست بوو. بهلام وهک ده رکهوت حیزبه خیلهکییهکانی کورد، نیو سهده زیاتر له دوا بیریکی ئاوا وه بوون که مه بهستی دانانی نهخشهی سهدهی بیست و یهکهم بوو بو کورد.

*****

3. بانگهوازی کۆنگرهی گهلی کوردستان

له پیناوی کۆنگرهی گهلی کوردستاندا

له پیناوی کوردستانی سهدهی بیست و یهکهمدا

ئیستا ئیمه له سالی 1984 دا دهژین و سهدهکهمان به خیرایی بهرهو کۆتایی دهچی.. سهدهی بیست سهدهی تهقینهوهی شارستانی و بازدانی مهزنه له مهیدانهکانی زانست و تکنولوژیادا.. سهدهی نابووت بوون و ریسوا بوونی هیزهمانی ئیمپریالیزم و فاشیزم و ناتزیزمه.. سهدهی ههلهچوون و توند ریژ بوونی خهبات و بهربههکانی نیوان بهرهی سۆشیالیزم و گهلانی ئازادی خواز و، بهرهی سهرمایه داری و هیزه ئههریمه نیهکانی چهوساندنهوه و کۆنه پهستییه.. هیچ گهلیکی ئهم دنیا یه نییه لهم پیشکهوتنانهی سهدهی بیست بیبهش بوو بی..

هیچ گهلیکی ئهم دنیا یه نییه بۆی لوا بی خوی له کارهسات و رووداو و ئالوگۆرییهکانی ئهم سهدهیه دووره پهریز بگری.. هیچ گهلیکی ئهم دنیا یه نییه ئهم شازده سالی دوا تهمنی سهدهی بیست کار نهکاته سهر ژیانی سهدهی بیست و یهکهمی.

ئەو پۇلانى ئىمە كە ئەم سال لە داىك دەبن، لە سەرەتاي سەدەى بىست و يەكەمدا تەمەنيان شازدە سال دەبى.. كور و كچى گەنج، دل پپر لە هيوای پاشە پوژو خەونى بەختيارى.. بەلى ئىمە پۇلانى سەدەى بىست، لە ھەر تەمەنىكدا بين، كورپو كچەكانمان پۇلەى سەدەى بىست و يەكەم دەبن. نەوہى سەدەى بىست و يەكەم دەبن. بەلام داخو ئىمە لىرەدا، ھەلوئىستەيەك دەكەين و بە قوولى بىر لەم مەسەلەيە دەكەينەوہ. داخو لە خۇمان، لە ويزدانى خۇمان دەپرسين: چ ژيانىك بۇ نەوہى سەدەى بىست و يەكەممان دروست بكەين؟!

ئايا دەبى پپ دەين: كورپو كچە گەنجەكانمان ھەروا ژىر دەستى دوژمنەكانمان بن؟! ئايا دەبى پپ دەين فاشيست و نوکەرانى ئىمپىريالىزم، يارى بە ژيان و خوین و كەرامەت و چارەنووسيان بكەن؟!

ئايا دەبى پپ دەين بەشى پۇلەكانمان ھەر دەربەدەرىي و ئاوارەيى و كویرەوہرىي بى؟! ئايا دەبى پپ دەين كوردستانە جوانەكەمان، خاكە بەھەشتەكەمان، ھەروا مەيدانى تالان و تاوانى درندەكانى جەنگەل بى؟! مەيدانى خۇخۇرى و براكوژى خۇمان بى؟

ئايا گەر كچ و كورەكانمان لە سەدەى بىست و يەكەمدا، ئاورپىك بۇ سەدەى پپش خۇيان بەدەنەوہ، سەدەى بىست، سەدەى زانست و پاپەرىن و ئازادى، بيانەوئ بزائن ئىمە چيمان بۇ ئەنجام داون: دەبى چيان بە بىردا بى، دەبى چ بلين؟! ئايا دەبى پپ دەين نەفرەت و نەعلەتمان بە سەردا ببارينن؟ يان وا بكەين ئافەرىنمان لى بكەن و شانازيمان پپوہ بكەن؟!

گومانى نىيە ميژوو پپرەوى خۇى ھەيە.. مەنتىقى خۇى ھەيە.. ياساى خۇى ھەيە. بەلام گومانىشى نىە كە ميژوو ھىزى قەدەر، چارەنووس، دروستى ناكە. مروڤ دەتوانى مەنتىق و ياساى ميژوو تى بگا..

ھىزى مروڤ، بىرکردنەوہى مروڤ، خواستى مروڤ، دەتوانى گۇرانى گەورە لە پپيازى ميژوودا ئەنجام بدا.. دەتوانى ميژوو دروست بكا.

تەننەت پپكەوتىش لەم بواردە دەورى گرنكى خۇى ھەيە. ھەلوئىستى تاكە كەسان دەورى گرنكى خۇى ھەيە.. بە تايبەتى ئەو تاكە كەسانەى كە ميژوو، لە قۇناغىك لە قۇناغەكانى ژيانى مىللەتدا، وەك رابەرو لىپرسراوى سياسى، يان خاوەن بىرو ھەلوئىست، يان خاوەن ويزدان و ھەستى مروڤپەرورەرانە، دەسنیشانيان دەكا. دەسا با ئاورپىك، تەنيا ئاورپىك، لە رابردوومان بەدەينەوہ. بە تايبەتى لە كارەساتەكانى سەدەى پپش ئەم سەدەى خۇمان، سەدەى نۆزدە.

چەند مىرو مىرنشىنمان ھەبوون، چەند سووپامان ھەبوون.. چەند تىرەو عەشرەتى بە ھىز و جەنگاوەرمان ھەبوون، بەلام ھەركاتى ھەل ھەلدەكەوت، بۇشايى دروست دەبوو، دوژمنان

پهکیان دهکەوت، له توانستی گەلەکەماندا دەبوو: دەرفەت بەکار بێنی و دەولەتییکی نەتەوهیی بە ھیزو پشت ئەستوور بە چیاکانی کوردستان و جەنگاوەرانی کورد دروست کا: ئا لەو کاتانەدا باب و باپیرانمان خەریکی رشتنی خویینی یەکتەر بوون. خەریکی بیگانە پەرستی بوون. با تەنھا نمونەییەک بێنینهو؛

له سالی 1832 دا میر محەممەدی رەواندوز، پاشا کۆرە، خەباتییکی چەکداری سەرکەوتوی بۆ پیکھینانی کوردستانی ئازاد ئەنجام دا. میر محەممەد تەنھا لە ماوەی دوو سالدا نەک ھەر توانی میرنشینەکە ی کوردستانی فراوان دا بمەزرینی، بەلکو ئەو میرنشینە ی کردە نمونە ی دەولەتییکی پێشکەوتوی ھاو سەردەمی ئەوسا.. دەولەتیک کە یاسا و دادپەرەری و ئاسایش بالی بە سەردا کیشا بی.. کە جەماوەری کوردستان بە دل و گیان پشتیوانی لی بکا. دەبا سەیری وینەییەکی زیندووی ئەوسا ی کوردستان بکەین، ھەر وەک دکتۆریکی ئینگلیزی کە لە بەغدا جی نیشتە بوو و میوانی پاشا کورە بوو لە یادداشتەکانیدا تۆماری کردوو.

د. روس لە نیسانی 1833 دا بەغدا بەجی دیلی، ھەر کە دەگاتە سنووری کوردستان گۆرانیک سەیر ھەست پیدەکا... جیاوازییەکی مەزن لە نیوان ناوچەکانی تورکی و کوردیدا، چ لە پرووی باری دانیشتوانەو، چ لە پرووی ئاوەدانی و کشت و کال و خوش گوزەرانییەو بەدی دەکا. لە ناوچە تورکییەکاندا، ھەموو گوندەکان چۆل کراون.. خەلکی لە دەست باج سەندن و زۆرداری حکومەت ھەلاتبوون. ئەو تاکە کەسانە ی ماشبوونەو، ھەر کە زمانیان ھەلینا سکاالیان لە دەست عەلی پاشای بەغدا دەکرد. ھەر کە زەلامیک سەر بە دەولەتیش دەردەکەوت، رایان دەکرد تا خویان بشارنەو... لە باسی کوردستانیشدا دەلی: ھەر کە کۆمەلەکەیان گەیشتە ئالتوون کۆپری کۆمەلانی خەلک ھەلرژان تا پیشوازی با یەزید بکەن.. ھەموو، ھەر وەک لە جەژندا بن، چەپکە گولیان بەدەستەو بوو.. کە تیدەپەری ھاواریان دەکرد و ھوتافیان دەکیشا.. لە ئالتوون کۆپرییەو تا ھەولیر دەشت و دەر سەوز و بە گول رازابووو. ھەموو ولاتەکە بە چری ئاوەدان و پر خەلک بوو.. لە ھەولیریش، پیشوازی کردنی با یەزید بەگ، لە لووتکە ی رازاوی و جوانیدا بوو، کوردەکان بە جل و بەرگی تیر و پر و رازاویانەو، بە ھەستی دلسوژی و خوشەویستیانەو، گیانیان بە بەر ئەو دیمەنەدا کرد بوو...

دەربارە ی ورە ی بەرز و باوەر بە خۆ بوونی جەماوەری کورد، دکتۆر روس دەلی (ئەوان بە بە سووک- زانیکی تەواو و سەیری حکومەتی بەغدا و لەشکرەکە ی دەکەن و دەلین گەر ئەو شارە ھیچ بە کەلکی ئەوان ھاتبایە، تورکەکان نەیان دەتوانی بەرگە ی رۆژیکیان بگرن.. کە خواستیان ھەولیر و کۆپری بگرن، گرتانن: ھەولیر بە یەک سەعات!!.. ئەوان بۆ خواردن و کەرەسە و پێویستیەکانیان پشت بە ھیچ ولاتیک نابەستن.. خویان ھەموو پێویستیەکی خویان بەرھەم دینن.. ھەرچی بیانەوی لە ولاتی خویاندا دروستی دەکەن. لە کاتیکیدا چیا و شاخەکانیان بەرگرییەکی بی ئامان دژی داگیرکەران دروست دەکەن، گردو دۆل و پیدەشتەکانیشیان، ھەر بە ھەولیکەم، بەرھەمیکی فرە، لە ھەر شتی کە حەز بە چاندنی

بکەن، بەدەستەو دەدەن و سەرچاوەیەکی لە بنههاتووی دار و ئاو لەوەرگا پیک دینن.)
دەربارەى هیمن و ئاسایش لە کوردستاندا دکتۆر روس دەلی (دزی و جەردەیی بە دەگمەن
باسی هەیه.. دەرگای هیچ مالیک بە شەو دا ناخری.)

جەیمس فریزەریش: کە کار بەدەستیکی ئینگلیز بوو و لەو سالانەدا بۆ کۆکردنەوێ زانیاری
دەربارەى کورد و کوردستان، بە سەرانیسەری کوردستاندا گەراو، دەربارەى راپەرینەکی پاشا
کۆرە دەلی: ئەو گۆرانی مەزنانەى میر محەممەد لەم ناوچەیدا ئەنجامی داو، دەشی
کاریکی تەوا بکاتە سەر ئەم بەشەى ئاسیا.)

فریزەر باسی دەنگدانەوێ سەرکەوتنەکانی میر محەممەد لە کوردستانی (ئێران) دەکا..
دەردی دەخا چۆن (سۆران) ببووە جیگەى ئاوات و پزگاری. بە تاییبەتی کە کوردەکانی بەشی
ئازەربایجان و سنە و ناوچەکانی تری ژێردەستی سازادەکانی سەر بە دەولەتی فارس لەو
پەری نەگبەتی و کویرەوێ دا بوون.. هوموو شوینیک چۆل و وێرانەیه.. برسیتی لەو پەری
دایە و تەنیا نانی هەرز و جۆ دەست دەکەوێ.. ئەویش تەنیا بۆ دەولەمەندەکان.. کوردیکی
گوندیکی ئازەربایجان ئاوا وەزعی خۆیان بۆ (فریزەر) دەردەبرێ:

(گەر حکومەتی ئازەربایجان بەم شیوەیەى ئیستا باجمان لی بستینی، تاکە دانیشتوویەک
چیە لەم خاکەدا نایهلی.. سەیرکە! پینچ تا شەش هەزار تومەن لەم وێرانەیه وەردەگرێ کە
بە چاوی خۆت دەیبینی و.. هوموو دییەکە (100) خیزانی تیدا نییە.. جگە لەمەش ئیمە
لەسەر چەقی رپین و هیندەى نیوێ ئەو پارەیهش سوورانه دەدەین.. سەرباری ئەمەش
سەرباز لە تالان و بروی گوندەکەمان نا کەون!! هوموو ئەمانە خراونە ئەستۆی کۆمەلە
کوردیکی نەگبەتەو کە خۆیان بەشی نانی زگیان دەست ناکەوێ.. زۆربەیان سی سال لە
مەوبەر تاعون لە ناوی بردن)

تاعون.. برسیتی.. کویرەوێ.. ژێردەستی.. چەوساندنەوێ بیگانه: ئەمە وینەى کوردی
ئێرانە لە سالی 1834 دا لە کاتیکیدا پاشا کۆرە ئەو کوردستانە ئازادەى دروست کردبوو..
پاشا کۆرە لەم حالە بئ خەبەر نەبوو.. بە هوموو لایەکدا راسپاردە و پەيام هەلگری دەنارد..
بۆ کوردەکانی ئێران.. بۆ میری بۆتان.. بۆ میرانی بابان.. بەلام لە کاتیکیدا کوردەکانی ئێران
کە لە ژێر دەستی ستەم و زۆرداری فارسدا بوون، ئامادە بوون بە دەنگیەو بچن، میری
بۆتان، تەنیا بە سەرزەرەکی بەلینی هاوکاری دا.. ئەو (گەرەیی) کوردستانی بۆ خۆی
دەویست.. میرانی بابانیش لە بەر حەسادەت و خۆ پەرستی و بیر تەسکی دەرەبەگایەتی و
شەری نیو خۆیان: ژێردەستی ئێرانیان لە هاوکاری کردن لەگەل پاشا کۆرە پچ باشتر بوو.
(فریزەر) باسی ئەو دەکا چۆن کوردەکانی بابان بە پینچەوانەى کوردەکانی ئێرانەو،
دەیانویست ناوبانگی پاشا کۆرە خراپ کەن و لە نرخى میرنشینیەکەى کەم کەنەو. لە باسی
ناوچەى باباندا دەلی: تاعون زۆربەى خەلکی ناوچەکەى لە ناو بردبوو.. هوموو سلیمانی
هەزار تا هەزار و پینچ سەد خیزانی تیدا ماو.. هوموو لایەک وێرانیه... میرانی بابان
خۆیان لە ناو خێوێدا دەژین.. شەری ناوخوایى نیوانیان وای کردوو سوپای ئێران بێتە ناو

کوردستانهوه.. خاکی تاعون لئ دراوو و وئرانکراوی بابان به سهریا سهپئندراوه لهشکرئکی گهورهی عهجهم بژئینئ. جگه لهوهی که دهبئ باجئکی گهورهش به ئیران بدا. خه لکه که ئهوهی کۆچ دهکا. کۆچ دهکا.. ئهوانهش که له کهلاوهکانیادا ماونهوه، فریزهر ده لئ (نه پاره، نه دلی ئهوهیان ههیه خانوهکانیان دروست که نهوه). وهسفی پاشا بابانئیش بهم چهشنهی خوارهوه دهکا:

(بهلام پاشا.. ههیه بهسه زمان! لهوانهیه له دهورنی له ههموویان بئ دهسه لاتدار تر و دهسته وهستان تره لهوهی بتوانئ له دهست ئهم گهرداوه دهرباز بئ.. ئهوهتا له ناو کهلاوهی مهزنئیتی کۆنی دا دانئشتوووه.. سهرسام، چهپهساو، سهرلئشئواو.. نازانئ چۆن ئهو ههموو داوایانهی ئیران جئ به جئ کا.. ناشتوانئ به رهه لئستیان بکا، به راستئی ههسوودی پئ نابرئ! کهواته سهرسام نابئ که بزانی هئچ شانازی و لهخۆبایی بوونئکم، تهنا ته ههست به ئارام کردنئیشم تئدا بهدی نهکرد.. خه لکه که هئ داوایان له من کرد داخۆ به ره یان مافورئکم پئیه تا بۆمی راخهن!).

بههئز بوونی میرنشینی سهربهخۆی سۆران ترسی خسته دلی دوژمنانی کوردستانهوه، دوژمنانی ئازادی و ئاسائش و پئشکهوتنی کۆمه لایهتی.. ئیران لهشکرئکی گهورهی ساز کردبوو تا له ئازربایجانهوه بۆ هئرش بردنه سهر رهواندز بکهوئته رئ. ههر لهو کاتئشدا دوو لهشکرئ گهورهی عوسمانلی له بهغدا و له تورکیاوه هئرشیان هئنایه سهر ناوچه رزگار کراوهکانی کوردستان.. لهشکرئ سۆران مهردانه جهنگا... بهلام بههۆی نهبوونی کۆمهکی ناوچهکانی دیکهی کوردستانهوه.. بههۆی هه لئه له تانی هه ندئ خه لکی ساده و نه خوئنده وار به پروباگهندهی دینی عوسمانلیهکان، میر محمد زانی ناتوانئ به رهه لئستی هئزی گهورهی دوژمن بکا و... خۆی دا به دهست سولتانی ئهستامبولهوه.. سولتان به ناوی ئئسلامهوه به لئینی پئ دا ببهخشی و بیکاتهوه میری رهواندوز... بهلام وهك ههموو دهسه لاتدارئکی ستهمکه ر مدنی پئ بهخشی!!

مئژووی گه له که مان پره له تۆماری کارهسات و تاقئکراوهی ئاوهها.. پره له تۆماری خۆئین و خهبات و (خیانته).. ئئمه ئهم وئنه زیندوووه مان، له مئژووی سه د و په نجا سال له مه و بهری گه له که مان، بۆیه هه لئبژارد.. تا راستئیه مئژووئیه کانتان بئر بهخهئنهوه.. تا پۆلانی گهلی کوردستان له هه لومه رجه مئژووئیه و جوگرافئیهکان ئاگادار کهئنهوه... تا تئفکرئین و بزانی پهنده تال و خوئئینهکانی دوئئ، چ په یامئک بۆ خهباتئ ئه مپۆمان پئشکهش ده کهئین.

ئهو بئرورا باوهی که ده لئ گهلی کورستان ناتوانئ یهك بگرئ، که وای دا ده نئ ناکۆکی و خوئنی یه کتر رشتن ده ردئکی له مئژئنهی کورده، دروستکراوی بئگانه و دوژمانانی کورده.. جه ماوه ری رهش و پروت و چه وساوهی کوردستان، ئامادهی یه کگرتن و خۆرئکخستن و خهباتئ درئژخایهن بووه بۆ پاراستنی که رامهتی مرؤقائیهتی و ئازادی و مافه نئشئیمانئیهکانی..

بەلام بەداخەو لەبەر نە خویندەواری و نەبوونی ھۆشیاری سیاسی و کۆمەلایەتی، زۆریەتی جار بۆتە قوربانی سیاسەتی میر و سەرۆک عەشیرەتە دەرەبەگەکان، کە ئەوانیش لەبەر نەزانی و خۆپەرستی خۆیان، لە لایەکەوھو، کورتبینی لیکدانەو و تیروانی میژووییان، لە لایەکی ترەو، نەیانتوانیوە، دۆست و دوژمنی خۆیان بناسن، شوینی خۆیان لە چوار چۆیە میژوو و جوگرافیادا دیاری بکەن.

گەلی کوردستان لە ھەر قۆناغی میژوویدا ئەو راستییە سەلماندوو کە توانای ئەو ھەبە خۆی حوکمی خۆی بکا، کە پشت ئەستور بە چیا سەختەکانی، ھیزی ئەو ھەبە بەرھەستی ھەر ھیزیکی داگیر کەر بکا... کە دەتوانی خۆی خۆی بزینی و ولاتەکە ئاوەدان کاتەو بە رەنج و ئارەقی ناوچەوانی بەرھەمی بینی و شارستانیەت دا بمەزینی.

ناکوکی ناو ریزەکانی خەلکی کوردستان ھەمیشە رەنگدانەو ھەبە ناکوکی عەشیرایەتی و شەخسی نیوان میرە دەرەبەگەکان و سەرکردایەتیە عەشیرەتیەکان بوو و.. لە ھیچ کاتدا ئەم ناکوکیە، وەک دیاردەیکە میژوویی - کۆمەلایەتی، لە بەرژەوئەندی خەلکی رەنجدەری کوردستانەو ھەلنەقولاو و جەماویری کورد نەبوو. بەلام لە ھەموو کاتیکیدا پەنجەری دوژمن، پیلانی داگیرکەری کوردستان، دەوریکی گەرەو سەرەکی لە دروست کردن و پەرەپێدان و خۆشکردنی ئاگری ئەو ناکوکییانەدا ھەبوو.. ھیچ کاتیکی نەبوو، ھیچ ھیزیکی داگیر کەر بتوانی چیا سەر بەرزەکانی کوردستان داگیر کا، ئەگەر (ھیزی دەرەبەگی کورد) خۆی نەبوو بێتە داردەستی بیگانەو خوینی کوردی بۆ داگیرکەران نەشتی... ھیچ کاتیکی نەبوو کە داگیرکەران دواي ئەو ھەبە ئامانجی خۆیان ھیناوتە دی، ئەو ھیزە کوردانەیان لەناو نەبرد بێ کە داردەستی خۆیان بوون و سەرۆکەکان یان زەلیل و ریسوا نەکردن... ئەو پەندە پێشینی کورد کە دەلی: صد سال بکە بیگانە پەرستی، دواي ھەر دینی نوشتی... لەم تاقیکراو تالانەو ھەلقولاو.....

بەلام بە داخەو ئەو تاقیکراو تالانە تەنھا بە ریسوا بوون و زەلیل بوون و لە ناوچوونی سەرەک عەشیرەتەکان تەواو نەبوون... لەگەل لە ناوچوونی ھەر میرنشینیەکا تەواوی سەربزاردە (نۆخبە) پیگەشتووی کورد تیدا چوو، یان ئاوارەو دەر بەدەر بوو، خەلکی بی تاوانی کوردستان بە ھزاران لە ناوچوون، یان کەوتوونەتە ژێر باری قورسی چەوسانەو و تاوانکاری و دەستدریزی ھەمە چەشنە ھیزە درندەکانی ئیمپراتوریەتەکان و حوکمرانیە فاشیستەکانەو... بنیاتنانی شارستانیەتەمان ھاتۆتەو سەر سفر. کوردستانمان وێران کراو. ھەر نووچدان و تیشکانیکی سەرکردایەتی راپەرینەکانی کورد، میژووی خەباتی گەلەکەمانی چەندەھا سال بۆ دواو گێراو تەو، ھیواي ئازادی نەوکانی نوی گەلەکەمانی بەر بە داوہ....

ئىمە كە ئىستا پروى بانگەوازان دەكەينە ئىوھ... دەزانين مەوداى ميژووى نيوان ئىستا و سەدو پەنجا سال لەمەوبەر چەند زۆرە. دەزانين كە ئەمپۆ بەرەو كۆتايى سەدەى بىستەم دەچين. دەزانين كە ئەو بەهانەو (مبررات) ه ميژووييانەى ميرو سەركرده عەشيرهتە كۆنەكان، بە حوكمى دواكەوتوويى شارستانى و زانستى و بيرييهو، هەيان بوو، ئەمپۆ نين، يان نابى هەبن...

دەزانين كە ئەمپۆ جەماوهرى فراوانى خەلكى كوردستان لە پلەيهكى بالاي هۆشيارى و تيگەيشتندان و دەتوانن پييازى خويان ديارى بكەن.

بەلام ئەمپۆش وەك دويني، بەلكو زياتریش، خەباتى گەلەكەمان، لەناو هەل و مەرجيكي ميژوويى و جوگرافى يەكجار سەخت و بەگرئ و گۆل دايه. ئەمپۆش زياتر لە دويني دوزمناى ئازادى و ئاسايش و پيشكەوتنى كۆمەلايهتى لە پۆژههلاتى ناوهرپاستا، مەبەستيانە دەنگى ئازادىخوازانەى گەلەكەمان كپ بكەن، بۆ ئەم مەبەستەش لە بەكار هينانى هيچ پييازىك، هيچ چەكيك، تەنانەت هيرشى قەلاچوكردينش، سل ناكەنەو...

دەزانين كە ئەمپۆش زياتر لە دويني خەباتى گەلەكەمان، تەببىعەتى ئازادىخوازانەو ناوهرپوكى ديموكراتى و گەلىيى خوى پاراستوو...

هەر وەكوو چۆن بە دريژايى ميژوو، بە حوكمى شوپنگەى جوگرافى كوردستانەكەمان، خەباتى سەخت و خوينينى ئىمە دژى ئيمپراتورىيەتە ستمگەرە يەك لە دواى يەكەكان بوو، هەر لە ئيمپراتورىيەتى ئاسوورو فارس و يونان و رومان و عوسمانلى يەو، تا ئيمپريالزمى پۆژاوايى سەدەى بىست، هەر وەها خەباتى ئەمروشمەن، خەباتىكى سەخت و دژوارترە.

لە لايەكەو هيزو تويزه كۆمەلايهتبيەكانى هەرە كۆنە پەرست و هەرە دواكەوتوو- و ، هەرە درندەو فاشيست، لە قولايى يە تاريكەكانى ميژوو- ه وە سەريان هيناووتە دەرى و لە چوارچيوى نەخشەيهكى فراوان و باش دامەزراوى ئيمپرياليزمدا، دەيانەوى دوا دەورى ويان لە سەر شانوى ميژووى پۆژههلاتى ناوهرپاستا ببينن، دەيانەوى هەر وەكوو چۆن لە ميشكى گەندەلى خوياندا ميژوو وەستاو يان بۆ دواو دەگەرپتەو، ئە ئاوا ميژووى ئەم سەردەمەى گەلانى پۆژههلاتى ناوهرپاست، بەرەو دواو ببنەو...

مەترسى گەورە ئەوئەندە لە چالاكى ئەو دەسەلات و هيزه فاشيستانەدا نيه، لەوەى لەوەدايه كە كارەكانيان و تاوانەكانيان ريگا بۆ ئيمپرياليزمى جيهانى بە سەركرديەتى ئەمريكا خۆش دەكا، تا پيلانەكانى خويان سەبارەت بە وەستاندى پەرەسەندى راستەو خوى ئەو و لاتانەو هينانەوەى ئيمپرياليزمى نوئ، ئەنجام بەن...

له چوار چپوهی ئه و نهخشانهدا، گهلی کوردستان ههمیشه هیلیکی سووری به دهوردا کیشراره...

چونکه چیاکانی گهلی کوردستان پیشهنگی ئازادی و دیموکراسییهت و سوشیالیزمه له ناوچهی خورههلاتی ناوهپرستدا.

چونکه چیاکانی کوردستان وهك ههمیشه قهلاي ئازادیخوازن و هیوای رزگاری گهلانی ئاسیان.

چونکه مهسهلهی کوردستان، دل و ناوهروکی، مهسهلهی ئازادی و مافی مرؤف و پرپهوی دیموکراسی و سوشیالیزمه له خورههلاتی ناوهندا. چونکه جهماوهری خهلی کوردستان ئهمرؤ، له سهرانسهری کوردستانی ژیردهست کراوو، ویران کراودا، له ههموو کاتیك هوشیار رتو، وریاترو، بههیز تره... ههروهك چۆن چیاکانی کوردستان سهر بۆ هیچ چهکیکی فاشیزم و ئیمپریالیزم، تهنانهت ئهتومیش، شوپ ناکن، ههر واش نهوهی نویی کوردستان، دروشمی کوردستان یان نهمان، دهکاته بههیزترین چهك که چۆک به بههیزترین دهسهلات دا دهدا.

خهباتی ئیمه، خهباتیکی نهتهوهیی تهسك و خوپهرستانه نیه، خهباتی ئیمه دژی بیرکردنهوهی شوپنیانهیه، که له فاشیزمدا خوی دهبینیتهوه...

خهباتی ئیمه دژی ئه و سنوورانیه که ئیمپریالیزم بۆ له یهککردن و دوژمنایهتی یهکتر کردن و یهکتر کوشتنی ئیمه درووستی کردوون.. بۆ ئهوه درووستی کردون تا قهت ئاشتی له ناوچهی رۆژههلاتی ناوهندا، سهقامگیر نهبی... تا ناوچهکهمان تهنیا بازاری چهك و ویرانکاری بی...

تا له جیاتی ئهوهی به ئاشتی و برایهتی بهیهکهوه بزین و خپرو خوشی له خپرو بهرهکتهت و سامانی زۆری ناوچهکهمان ببینین و کشت و کال و پیشهسازی بچووک و گهوره په ره پێ بدهین و لهسهه بنچینهی شارستانیتهی هه ره کۆن و له میژینهی ناوچهکهمان، شلوستانیتییکی نوئ دابه زریین... له جیاتی ئهمه، به پهنا بردنه بهر تاریکترین و په شترین بیر تهسکی نهتهوایهتی و بهداوهت و تایهفهگهری ئایینی... خهریکی لهناو بردنی یهکتر بین... تا ناوچهکهمان جاریکی تر، دهبیتهوه، پیاوی نهخوش و چاوهرپی بیگانه دهبی، مهیتهکهی بنیژی.

له نیوهندی ئه م باره نا له بارو واقیعه تاله دا، خهباتی گهلی کوردستان، هیلیکی ساغ و کاریگه درووست دهکا... خهباتی گهلی کوردستان بۆ هیه ههموو هیزه ئازادیخواز و پیشکهوتنخوازهکانی ناوچهکهمان کۆ بکاتهوه. ههر بویه شه، گهلهکهمان، دوو چاری هه ره شهیهکی گهوره بووه...

ئیمه دهتوانین بهرامبهه ئه وه هه ره شهیه بوهستین، دهتوانین تهبیعهتی خهباتی گهلهکهمان به گهله براو هیزه ئازادیخوازو دیموکراتهکانی ناوچهی خورههلات و جیهان بناسینین. بهلام بۆ ئهوهی بتوانین ئه م کاره ئهجام دهین، دهبی ئیمه له پیشهوه بۆ جیهانی روون بکهینهوه-

که ئیمة خاوهنی مهسهلهیهکین.. تهنیا ئهو کاته دهتوانین خویمان به جیهان بناسینین: که دهتوانین مهسهلهی گهلی کوردستان وهک یهک مهسهلهی یهک گهل و یهک خاک به جیهان بناسینین. ئهو کاته دهتوانین قهناعت به ههموو هیژیکی ئازادبخواز بکهین که پشتگیری مافی برپاردانی چاره نووسی نهته وه که مان بکا... ئهو کاته دهتوانین بیسهلمینین که خهباتی نهته وایهتی ئیمة به شیوهیهکی سروشتی و به پیکهاتنی میژوویی، خهباتیکی ئینسانی دیموکراتی و دژ به ئیمپریالیزمه. نهک وهک ئهوهی که ئیمة داوای جیا بوونه وه دابه شکردن و لهتکردنی رۆژه لاتی ناوه راست بکهین...

به لگو داوای جیا بوونه وه بکهین له پیناوی یهکیتی دا...

داوای مافی برپاردانی چاره نووس بکهین، له پیناوی پته وکردن و به هیژکردنی ههل و مهرجی ئه بهدی پیکه وه ژیانی برایانهی گهلانی رۆژه لاتی ناوه راست... ناوچه که مان، ههر له سه ره تاکانی میژوو وه وه، لانکهی شارستانییهت بووه... چهنده ها نهته وه و گرووی نهته وهیی جیای تیدا ژیاون.. ههموویان به یه که وه، به ههوللی ههموویان یه که مین شارستانیته کانی جیهانیان دروست کردوه.. ئیستاش بوونی زمانی جیاواز، که لتووری جیاواز، ئایین و نه ریت و عاداتی جیاواز، نیشانهی دهوله مهندی که لتوورو شارستانیتهی بهرده وامی ناوچه که مانه، نهک به پیچه وانه وه نیشانهی به هیژییه نهک بی هیژیی.

ئیمة ده زانین تاقه ریگیهک بو زامنکردنی ئاشتی له رۆژه لاتی ناوه ندا، تاقه ریگیهک بو زامنکردنی پیشکوهتنی کشت و کالی و پیشه سازی و شارستانی ناوچه که مان، هاوکاری و یه کگرتنی تیکرای گهلانی خوهره لاتی ناوه راسته، تا راددهی نهمانی سنووری سیاسی و ئازادی هات و چوو، یهکیتی نهخشه ی پهرسه ندنی ئابووری و که لچهری .... هتد.

به لام ئه مه تهنه ئهو ساته ده بی که مروقی ناوچه که ریژی بگیری.. که مافی مروف زامن بکری- که له جیاتی نهخشه و پلانی کردن به سه ربازو به کوشت دانی گه نه جکان، نهخشه ی به کارهینان و پهره پیدانی به هره و لیها توویی و توانستی زانستی یان دابنری... نهخشه ی زامن کردنی پهره ورده و کارو دوا رۆژیکی به خته وهر بویان. ئه مهش نابی تا گهلانی ناوچه که یه کتر نه ناسن، هه تا وه کو برا ریژی مافی یه کتر نه گرن و دان به برپاردانی مافی چاره نووسی یه کتر دا نه هیئن... تا خویمان له و داوی ناکوکییانه رزگار نه کهن که ئیمپریالیزمی جیهانی بو ناونه وه. خهباتی گهلی کوردستان بو به دیهینانی ئه م ئامانجان هه وری سه ره کی هیه له پیشخستنی بزوتنه وهی دیموکراتی ته وای رۆژه لاتی ناوه راست دا.. بویه ئیمپریالیزمی جیهان خور له پالپشتیکردن و نهخشه بو کیشانی هیژه کانی فاشیزم له ناوچه که دا بو سه رکوت کردنی بزوتنه وهی گه له که مان، دریغی نه کردوه و ناکا.. بویه هوشیاری، وریایی، ته بایی و یهکیتی ریزمان پیویسته.

ئايا، شەرى عىراق و ئىران بەرەو كۆى دەچى؟
ئايا، گەر پەرەبستىنى، چۆن پەرەدەستىنى و دەوروشوئىنمان چىيە؟ ئايا گەر
بوەستى، چۆن دەوہستى و ، ئەنجامەكانى بەنسبەت ئىمەوہ چ دەبن؟
ئەى خەباتگىرانى كوردستان؟ ئەى ھەموو پارت و دەستەو كۆمەلە سىياسى و
جەماوہرىيەكان؟ ئەى رۆلە روناكبيرو ھۆشمەندو خاوەن وىژدانەكانى
گەلەكەمان؟!

ئەمپۆ كاتى ئەوہىيە لە ئاستى رووداوہكاندا بن
ئەمپۆ كاتى ئەوہىيە لە ئاستى ئەو ئەرك و پەيامەدا بن كە ميژوو خستووہىيەتيە
ئەستۆتان؟

ئەمپۆ كاتى ئەوہىيە بۆ ھەموو جىھانى پوون بكەينەوہ كە مەسەلەى كوردستان
يەك مەسەلەى يەك نەتەوہىيە لە يەك خاكى داگير كراوو دابەشكراودا؟
ئەمپۆ كاتى ئەوہىيە بۆ دۆست و دوژمنى ديارى بكەين كە ئىمە برپاردانى مافى
چارەنووسى خۆمان و دۆستايەتى و ھاوكارى ھەموو گەلانمان دەوئ؟
ئەمپۆ كاتى ئەوہىيە، رىكخراوو پارتە سىياسىيە كوردستانىيەكان پىرۆگرام و
پەيرەوى ناوخۆيان ھەرچىيەك بى، بۆ پىكھىناني رىكخراوئىكى نەتەوہىيى فراوان
و ديارى كردنى پىرۆگرامئىكى نەتەوہىيى فراوان، كۆبىنەوہو پىك بىن...
ئەمپۆ كاتى ئەوہىيە، كە بۆ جىھانى بسەلمىنين، ئىمە، دەنگى يەك نەتەوہىين.. خەباتى يەك
نەتەوہىين.. بۆيە ئىمە، بە ناوى ميژوووى دىرىنى خوئىن و خەباتى گەلەكەمانەوہ، بە ناوى
ھەزاران شەھىدى رىگاي ئازادى كوردستانەوہ، بە ناوى رۆلەكانى سەدەى بىست
و يەكەمانەوہ، داواتان لى دەكەين، ئامادەيى يەكسەرى خۆتان بۆ بەشداربوون
لە كۆنگرەيەكى فراوانى گەلى كوردستاندا دەربرن....

1- ئەم كۆنگرەيە بۆ ئەو مەبەستە نيە برياردا چ پارتىك پىشەرەوى كوردە، كى سەركرديەتى
دەكا، كامە بەھىزە.. بچووكە.. راستە.. ھتد. ئاشكرايە ئەمانە گەل و ميژوو برپاريان دەدا،
نەك كۆنگرەو گەفت و گۆ... بەلكو بۆ ئەو مەبەستەيە، ھەموو پارت و رىكخراوو كەمىتى يە
سىياسى و روناكبيرىيەكان، لە سەرانسەرى كوردستان و دەرەوہى و لاتدا، بۆ برپاردانى
ستراتىژىيەتيكى گشتى- نەتەوہىيى- گەلى كوردستان و خەباتى قۇناغى ئەمپۆمان كۆبىنەوہ.

2- ئەمەش ئەو ناگەيەنئى لە سەر ھەموو لايەن و ھەلۆئىسېك رېك بکەون.. بەلکو ھەك (جياوازی لە ناو چوارچۆھى يەكئىتى دا) واتە ھەر حيزب و رېكخراوھ بۆى ھەيە ستراتيج و بۆ چون و ئامانجەکانى خۆى بپاريزئ و ھەر لەوکاتەدا. لە چوارچۆھىيەكى فراوانترى كوردستانىيەتى خەباتى گەلەكەماندا بيان خاتە روو... ئەم كۆنگرە بۆ (توانەوھ)ى حيزبەکان لە يەك رېكخراودا نبيە... بەلکو بۆ دروست كردنى چەترىكى كوردستانى فراوانە، بۆ دەرختنى يەكئىتى مەسەلەى نەتەوھەكەمانە.

3- ئەم كۆنگرەيە ھەك بانگەوازيكى جيابوونەوھ و دژايەتيكردنى گەلانى براى ناوچەكەمان- ھەردب و فارس و تورك- نبيە- بەلکو بۆ روونكردنەوھى رەگ و ريشەى لايەنى ميژوويى و جوگرافى و كەلتورى مەسەلەكەمانە، بۆ ئەوھى رۆلەكانى ئەو گەلانى برا باشتر چوار چۆھى قەوارەى نەتەوھىيى مەسەلەكەمان تى بگەن و ئاگاداي ئەو راستىيە بن كە نەخشەى ئيمپرياليزم و دوژمنانى ھەموو گەلانى ناوچەكەمانە، ئەو بنكانەى دوژمنايەتتيان لە ناوچەكەمان دروست كردوھ- كە دانان بە مافى بپياردانى چارەنووسى يەكتر رېگاي يەكئىتى و پيشكەوتنە، نەك جياوازی و خوین رشتن.

4- ئەم كۆنگرەيە گەر كەمترين شتيش كە بتوانئ لەسەرى رېك بکەوئ ئەوھ بئ بەلگەنامەيەكى ميژوويى دەرېكا كە تئيدا مەسەلەى كورد و ئاواتەكانى گەلى كوردستان (ھەك بە شيوەيەكى گشتى لە پرۆگرامى ھەر حيزبىكى كوردستاندا ھەيە) روون بكاتەوھ ئەوھ ھيشتا گرنگيەكى زۆرى لە رووى سياسى و ئيعلامىو دەبئ و مەسەلەى گەلەكەمان لەبەر دەم راي گشتى ديموكراتى دنيادا بەرھو پيشەوھ دەبا.

5- ئەو جەنگە نارەوايەى بەھۆى پيلانى ئيمپرياليزمەوھ ھەر لە دوای جەنگى جھيانى يەكەمەوھ تا ئيستا بەسەر گەلى كوردستاندا سەپپنراوھ، زۆر كارەسات و كویرەوھرى بۆ رۆلانى نەتەوھەكەمان درووست كردوھ، كە لەسەرمان پيوستە ھەلۆئىستىكى نەتەوھىيى گشتيان بەرامبەر وەرېگرين.

(آ) لە رووى ئابووريەوھ: بەكارھيئانى سياسەتى دواختنى ئابورى بەرامبەر كوردستان و ھەر ناوچەيەكى كوردنشين و لە ئەنجامدا گۆرپىنى كوردستان بە (كۆلۆنيەكى) چينى فەرمان رەواى ولاتە داگيركراوھكان و ئيمپرياليزمى جھيانى.. ئەمەش بۆتە ھۆى بلاو بوونەوھى ھەژارى و نەزانين و نەخۆشى لە سەرانسەرى كوردستاندا. گەرچى جياوازی لە (پلەى) دواكەوتن و پيشكەوتن لە نيوان بەشەكانى كوردستاندا ھەيە، بەلام (كۆلنيالكردن) بە شيوەيەكى گشتى بنچينەى سياسەتى ھەموو حكومەتە داگيركەرەكانە.

(ب) له پرووی مروڤایه تییه وه: داگیرکه رانی کورستان هر به کولونیا لکردنی کوردستانه وه نه وه ستاون، به لکو توندنه وهی گهلی کورد و سه رکوت کردنی هیوا و خواسته ئینسانیه کانی به شیکه سهره کی سیاسه ته که یانه، بویه هه میشه کوشتن و برین و سوتاندن و ویران کردن و گرتن و له سیداره دان و ئاواره و دهر به دهر کردن، پراکتیسی هه میشه یی پژی مه فاشیسته کانه.. ئی مه پیویستمان به وه یه پیکراویکی نه ته وه یی کوردستانیمان هه بی که له سه رووی دابهش دابهشی و لیکدابرانی پارت و حیزبه کانه وه بی، تا چاره سه ری ئه م لایه نه ئینسانیه ی گه له که مان بکا و وهک یهک دهنگی کوردستانی بیخاته به رده م پای گشتی جیهان و کومه لی نه ته وه یه کگرتوه کان و هه ولدان بو پیک هیئانی پیکراوی مانگی سووری کوردستانی و به ده ست هیئانی یارمه تی هه موو مروڤیه روه رانی دنیا.

(ج) له پرووی که لتوورییه وه: ئاشکرایه توندنه وهی گهلی کورد له پیش هه موو شتی کدا به توندنه وهی که لتووری تاییه تی و زمان و ئه ده بیاته که ی ده بی.. پیویستمان به وه یه نه خشه و ستراتیزیه تیکی هاوبه شمان هه بی بو پاراستنی زمان و که لتوور و ئه ده بیاتی گهلی کورستان و وریا کردنه وه و ئاگادار کردنه وهی پؤلانی گه له که مان و هیزه پیشکه و تنخوازه کانی دونیا و پای گشتی جیهان و کومه لی نه ته وه یه کگرتوه کان و یونیسکو و هه موو ده زگا رونا کبیرییه نیونه ته وه بییه کان دهر باره ی ئه و تاوانه ی داگیرکه رانی کوردستان به رامبه ر که لتووری کوردستان که به شیکه گرنگه له شارستانی تی مروڤایه تی ئه نجامی ده دن.

(د) له پرووی سیاسیه وه: دوو به ره کی نانه وه و کورد به کورد به کوشت دان سیاسه تیکی کونی داگیرکه رانی کورستان و ئیمپیریا لیزی نوییه. پیویستمان به وه هه یه پیکراو ه حیزبه کوردستانیه کان چوار چیوه یه کی نه ته وه یی فراوانیان هه بی تا له گه ل یه کتردا له ههر زروفیکی سهخت و ناخوشدا بی، بکه ونه راویژ و گفت و گو و هه ول بدن ستراتیزیه تی سیاسیان یهک بخه ن و (مرونه تیکی) واقعی و شورشگی رانه له نیو خویاندا دابه زریئن.. شتیکی گرنگه بو به رز کردنه وهی مه عنه ویاتی جه ماوه ری کورد و سومعه ی خه باتی گهلی کورد و یه کخستنی پیره وی میژووی شورشی کوردستان که هه موو لایه نه سیاسیه کوردستانیه کان بگه نه دارشنتیکی سیاسی (صیغه یهک) که به لای که مه وه ریگا نه دا هه یچ هیژیکی سیاسی و عه سه ری کوردستانی بو شه ر کردن له گه ل هیژیکی تری کوردستانی په نا به ریته به ر حکومه ته داگیرکه ره کانی کوردستان.

(ه) له پرووی ئیعلامیییه وه: گهلی کورستان تاقه نه ته وه یه که له جیهاندا ژماره ی زیاتر له (20) ملیۆن زیاتر بۆ و ده وله تی سه ره به خۆی خۆی نه بی، پرودا وه کانی جیهان و بوونی ناوچه ی پۆژه ه لاتی نا وه ند به نیوه ندی خه بات و به ره ره کانی جیهانی و په ره سه نندی شه ری عیراق و ئییران، هه موو ئه مانه راسته وخۆ په یوه ندییان به چاره نووسی گهلی کوردستانه وه هه یه و ئه مرپۆ ئه وه هل و مه رجه له ئارادایه بتوانین حه قیقته تی مه سه له که مان به رای گشتی جیهان بنا سینیین و هه ول دده یین حه مله یه کی ئیعلامی یه کگرتوو له ئه وروپا و ته واوی دنیا دا دروست که یین بۆ کۆکردنه وه ی ملیۆنان ئیمزا بۆ پشتگیری کردنی مافی بریاردانی چاره نووسی گهلی کوردستان و داوا کردنی له (کۆمه لی نه ته وه یه کگرتوه کان) که له مه سه له ی کوردستان بکۆلیته وه و ئه و مافه بسه لمینی..

بۆ ئه م مه به سته ش ئیمه پپو یستمان به هه ول یکی نه ته وه یی یه کگرتوو، پپو یستمان به ری کخرا ویکی نه ته وه یی کوردستانیی، پپو یستمان به کۆنگره ی گهلی کوردستانه ... به سکر تار یه تیکی هه میشه یی کۆنگره ی گهلی کوردستانه، ئیمه جاریکی تر به خوینی گه شی شه هیدانی کوردستان، به هاواری ئه و پۆلانه ی له بهر سی داره ی دوژمندا ناله رزن، به فرمی سکی هه زاران کچ و کور و ژن و مندا ل و پی ری ئاواره و ده ره ده ر، ئه م داوا کار یی ه تان بۆ ده نووسین و ده تان خه یینه به رده م ئه رکی میژوو- و حوکمی گهلی کوردستان و میژووی کوردستان و مرو فایه تی، ئیمه داوا له هه ر کا به ده ست و لی پر سرا ویکی سیاسی و عه سکه ری و حیزبی کوردستان ده که یین، که ئیستا تی فکری ته مه نی چه نده و له سه ده ی بیست و یه که مدا ته مه نی ده بیته چه ند و ته مه نی کچ و کور په کانی ده بیته چه ند، ئه وسا ویزدانی خۆی بخاته کار و هه لو یستی خۆی به رام به ر ئه م بانگه وازه دیاری کا.

ئیمه نامانه وئ له کۆنگره ی گهلی کوردستاندا (ته نازول) بۆ یه کتر بکه ن، یان پپش ره وایه تی خۆتان بسه لمینی، ده مانه وئ بیسه لمینی: هه مووتان به شیکن له گهلی کوردستان، له خه باتی گهلی کوردستان، له میژووی نویی گهلی کوردستان،... ئه مه ش له و چوار چیوه گشتییانه دا ده بی که ده ست نی شانمان کردن... ئیتر بۆ پپشه وه، له پپناوی کۆنگره ی گهلی کوردستاندا.. له پپناوی کوردستانی سه ده ی بیست و یه که مدا...